

PATVIRTINTA

Kauno technologijos universiteto

Inžinerijos licėjaus direktoriaus

2017 m. rugsėjo 1 d. įsakymu Nr. V-240

KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETO INŽINERIJOS LICĖJAUS PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Kauno technologijos universiteto inžinerijos licėjaus Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašas (toliau– Tvarkos aprašas) parengtas vadovaujantis Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr.V-190.

2. Licėjaus direktorius yra atsakingas už licėjaus Tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą.

3. Tvarkos aprašo paskirtis– padėti licėjui užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

4. Tvarkos aprašas nustato patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą Kauno technologijos universiteto inžinerijos licėjuje.

5. Tvarkos aprašo tikslas- siekiant ugdyti pozityvų vaiko elgesį ir sukurti draugišką ir saugią atmosferą, nustatyti, kokie turi būti daromi veiksmai individualiu, klasės, licėjaus, šeimos lygmeniu.

6. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

6.1. į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

6.2. kiekvienas licėjaus administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą ir patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;

6.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų, bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų;

7. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

7.1. **smurtas**– tai fizinės ar emocinės kančios, sužalojimas, panaudojant jėgą, turint tikslą ką nors fiziškai ar psichologiškai paveikti;

7.2. **fizinis smurtas**– suvokiamas kaip prievarta prieš asmenį: stumdymas, mušimas, sužeidimas, nužudymas;

7.3. **psichologinis, emocinis smurtas**– tai dažniausiai su fizine prievarta susiję įžeidžiantys žodžiai, pastabos, grasinimai, draudimai, gąsdinimai, kuriais yra siekiama asmenį įskaudinti, įbauginti, priversti suvokti priklausomybę nuo skriaudėjo;

7.4. **psichinis smurtas**– pasireiškiantis grasinimu žodžiu (grasinimas sumušti, sužaloti, nužudyti) ar veiksmais (tai atitinkamos situacijos sudarymas ar gestai, kuomet ketinimai aiškūs be žodžių);

7.5. **seksualinis smurtas**– tai vaikų ir paauglių įtraukimas į seksualinę veiklą, kuriai jie nėra pakankamai subrendę, kurią nepilnai suvokia, į kurią nesugeba tinkamai reaguoti ir kuria tvirkintojas siekia patenkinti savo seksualinius poreikius ar gauti su šia sritimi susijusį pelną.

7.6. **nepriežiūra**– visos fizinės ir/ar emocinio blogo elgimosi, seksualinės prievartos, apleistumo ar aplaidžios priežiūros, komercinio ar kitokio pobūdžio išnaudojimo formos, sukeliančios faktinę ar potencialią žalą vaiko sveikatai, išlikimui, vystymuisi ar orumui.

7.7. **patyčios**– tai psichologinę ar fizinę jėgą persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui;

7.8. Patyčios gali būti **tiesioginės** (atvirai puolant ar užgauliojant) ir/ar **netiesioginės** (skaudinant be tiesioginės agresijos);

7.9. **žodinės patyčios**– pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas ir kt.;

7.10. **fizinės patyčios**– mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, turtinė žala ir kt.;

7.11. **socialinės patyčios**– socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, apkaltos ir kt.;

7.12. **Diskriminacija**– tiesioginė ar netiesioginė diskriminacija, priekabiavimas, nurodymas tiesiogiai ar netiesiogiai diskriminuoti asmenis dėl lyties.

7.13. **elektroninės patyčios**– skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų skelbimas, tapatybės pasisavinimas ir kt.;

7.14. **Diskriminavimas dėl tautybės, rasės, lyties, kilmės, religijos**– veiksmai, kuriais siekiama žmonių grupei ar jai priklausančiam asmeniui dėl amžiaus, lyties, neįgalumo, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų suvaržyti tokios žmonių grupės ar jai priklausančio asmens teises ir laisves.

7.15. **smurtą ir patyčias patiriantis asmuo**– asmuo, su kuriuo smurtaujama ir iš kurio tyčiojamasi;

7.16. **smurtautojas/skriaudėjas**– asmuo, inicijuojantis smurtą bei patyčias ir/ ar prisidedantis prie jų;

7.17. **smurto ir patyčių stebėtojas**– asmuo bei patyčias matantis ar žinantis apie tai;

7.18. **smurto ir patyčių prevencija**– veikla, skirta smurto ir patyčių rizikai mažinti, imantis progimnazijos bendruomenės narių (mokinių, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;

7.19. **smurto ir patyčių intervencija**– visuma priemonių, taikomų visiems smurto ir patyčių dalyviams (patiriantiems, smurtaujantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus);

7.20. **smurto ir patyčių prevencijos bei intervencijos stebėseną**– smurto ir patyčių situacijos progimnazijoje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimui.

8. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija; Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, kitais įstatymus įgyvendinančiais teisės aktais.

II SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA LICĖJUJE

9. Patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi licėjaus veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi licėjaus direktorius, vaiko gerovės komisijos nariai, klasių vadovai, o jos vykdyme dalyvauja visi licėjaus bendruomenės nariai.

10. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais kiekvienas licėjaus administracijos atstovas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas:

10.20. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias– nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus, esant elektroninėms patyčioms, išsaugo įrodymus;

10.21. primena mokiniui, kuris tyčiojasi, licėjaus nuostatas ir elgesio taisykles;

10.22. jei mokiniui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar licėjaus darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

10.23. informuoja klasės vadovą apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias, elektroninių patyčių atveju, pateikia išsaugotus įrodymus.

10.24. jei informuoja tiesiogiai Prevencinės darbo grupės pirmininką, psichologą ar socialinį pedagogą apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias (ar elektronines patyčias), kartu pateikia užpildytą pranešimo apie patyčias formą (rekomenduojama forma 2 priede).

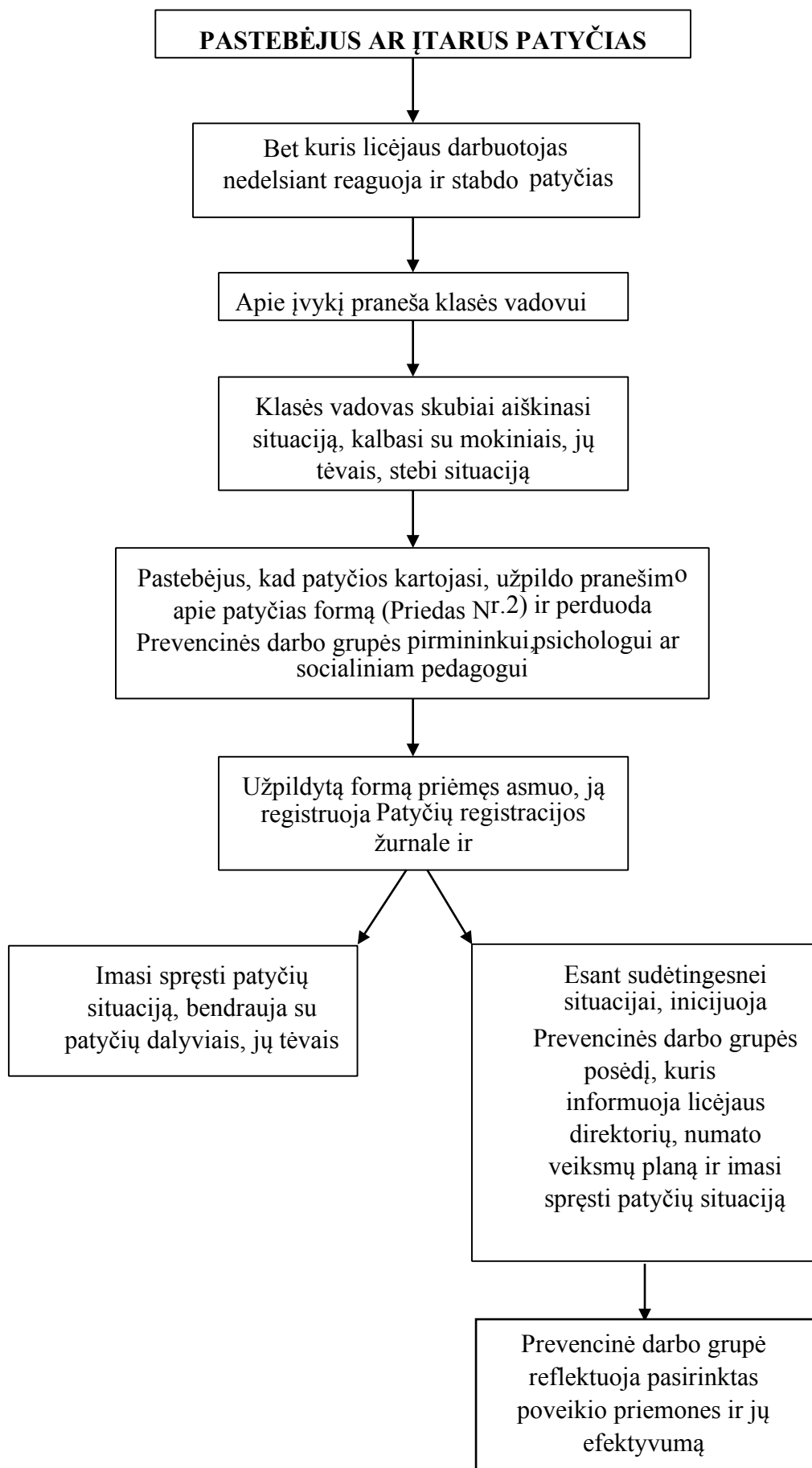
11. Klasės vadovas gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias:

- 11.20. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių atvejis;
 - 11.21. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;
 - 11.22. užpildo pranešimo apie patyčias formą (rekomenduojama forma 2 priede); ją perduoda Prevencinės darbo grupės pirmininkui, psichologui ar socialiniam pedagogui;
 - 11.23. toliau stebi situaciją, bendradarbiauja su Prevencinės darbo grupės pirmininku, psichologu ar socialiniu pedagogu ir informuoja apie pokyčius.
12. užpildytą formą priėmęs asmuo (Prevencinės darbo grupės pirmininkas, psichologas ir socialinis pedagogas) formą registruoja Patyčių registracijos žurnale(Priedas Nr.3) (žurnalas laikomas Prevencinės darbo grupės pirmininko kabinete):
 - 12.20. imasi spręsti patyčių situaciją;
 - 12.21. esant sudėtingesnei situacijai, inicijuoja Licėjaus vaiko gerovės komisijos ar Prevencinės darbo grupės sušaukimą.
 13. Vaiko gerovės komisija arba Prevencinė darbo grupė, įvertinusi turimą informaciją:
 - 13.20. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais, klase, kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus); esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;
 - 13.21. informuoja licėjaus direktorių apie esamą situaciją;
 - 13.22. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui.
 14. Vaikui pasityčiojus iš administracijos atstovo, pedagogo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turėtų informuoti licėjaus direktorių, kuris imasi licėjaus dokumentuose numatytų veiksmų.
 15. Administracijos atstovui, pedagogui, švietimo pagalbos specialistui ar techniniam darbuotojui pasityčiojus iš vaiko, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turėtų informuoti licėjaus direktorių, kuris imasi licėjaus dokumentuose numatytų veiksmų.
 16. Licėjaus direktorius, sužinojęs apie licėjaus darbuotojo patiriamas patyčias arba licėjaus darbuotojo tyčiojimąsi, privalo nedelsiant imtis priemonių.
 17. Kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius licėjuje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

18. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

**KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETO INŽINERIJOS LICĖJAUS
REAGAVIMO Į PATYČIAS IR PAGALBOS JOMS ĮVYKUS PLANAS**

Įtariant patyčias, vienas svarbių elementų yra tokio elgesio pasikartojamumas. Žymėti pastebėtus faktus, kitų perduotą informaciją apie patyčias svarbu dėl šio reiškinio atskleidimo kitiems asmenims – vaikų tėvams, pedagogams ar esant poreikiui kitiems specialistams. Taip pat dėl patyčių masto mažėjimo įvertinimo.

PRANEŠIMO APIE PATYČIAS FORMA

Pranešimo data _____

Ugdymo įstaigos pavadinimas **Kauno technologijos universiteto inžinerijos licėjus**

Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie patyčias:	
Kas pranešė apie patyčias:	
Kada įvyko patyčios (data, val.):	
Kur įvyko patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ Fizinės: vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);	
☐ Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas;	
☐ Elektroninės: patyčios vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).	
☐ Kiti pastebėjimai (įrašyti) _____	
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojamumas:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Vaiko, <u>patyrusio patyčias</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Vaiko/-ų, <u>kuris tyčiojosi</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Vaiko/-ų, <u>stebėjusio patyčias</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

--

Licėjaus pedagogo ar kito darbuotojo elgesys šioje patyčių situacijoje:

--

Veiksmų po įvykio, planas su: (pildo mokytojai arba pagalbos mokiniui specialistai)

Vaiku patyrusiu patyčias:	
Vaiku, kuris tyčiojosi:	
Stebėtojais:	
Patyčių dalyvių tėvais:	
Kitais licėjaus darbuotojais:	
Kita (įrašyti):	

KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETO INŽINERIJOS LICĖJUS
PRANEŠIMŲ APIE PATYČIAS FORMŲ REGISTRAVIMAS

..... m.

F – fizinės patyčios

Ž – žodinės patyčios

K – kibernetinės patyčios

S – socialinės patyčios

Atvejo Eil. Nr.	Data	Pranešėjo vardas, pavardė, pareigos	Smurto ir patyčių pobūdis: F, Ž, K, S.	Smurtą patiriantis asmuo	Smurtaujantis asmuo	Pastabos